

EP46 - Näravårdpodden sommarspecial: Vad är viktigt för dig-dagen, del 1

PRESENTATÖR: En podcast från Sveriges Kommuner och Regioner

LISBETH: Hej! Lisbeth här! Nu är det sommar och vi hoppas att vi får möjlighet till avkoppling och vila som vi väl behöver. Näravårdpodden kommer i sommar bjuda på några specialavsnitt som passar både på promanden och i hängmattan. Det är en härlig blandning av nyinspelat material och av gamla godingar. Så varsågod att lyssna till det här!

JONAS: Du lyssnar på en repris av Nära vårds morgonradio i samband med vad är viktigt för dig-dagen. Det går längre inte att ringa in.

MADELEINE: Du lyssnar på Godmorgon med Nära vård! Vad är viktigt för dig.

Godmorgon, godmorgon, godmorgon.

Jag heter Madeleine Beermann och jag jobbar som

handläggare på Sveriges kommuner och regioner med

omställningen till Nära vård.

Med mig den här morgonen, så har jag Ulla Adolfsson från

autism- och aspergerförbundet och Gustaf Cavalli från En

bra plats och Demenslotsen.

Varför har ni valt att engagera er i dom frågorna
som ni gör?

ULLA: Ja, alltså det är min vuxne sons förtjänst.

Han heter Alfred och han har autism och en intellektuell
funktionsnedsättning så att engagera mig i autism- och
aspergerföreningen, det kändes väldigt självklart.

GUSTAF: Ja och jag har ju valt att engagera mig som social
entreprenör för att kunna erbjuda anhöriga och nu snart
även patienter stöd via nätet och vi startade för ungefär
12 år sedan med anhörigstöd utifrån ett upplevt behov och
vi arbetar nu även med att utveckla patientstöd. Det
som är viktigt för mig, det handlar egentligen inte om det digitala, utan det är
bara ett medel, så det som är viktigt för mig
det är att komma från ett äkta behov och att man kan
hitta former för att gemensamt
samskapa nya lösningar.

MADELEINE: Tack för att ni är med.

Jag är så glad att ha er vid min sida hela den här morgonen

Jag tänker att vi kommer vara,

vi äger ju det här kärngänget som kommer att ta emot

väldigt många gäster och jag tänkte här på morgonen att

det är lite som när Så mycket bättre hade 10 årsjubileum

förra året. Vi är miss Li, Petter och Magnus Uggle.

Och vi kommer ju ta emot gäster. Vi kommer spela musik och lära känna

varandra lite mer så jag tänker att ja, det är lite Så mycket bättre-

morgon, denna dag också.

Själv så känner mig kanske mest som Petter då, så jag

tänker ja, Gustav, du får vad Magnus Uggle och så Ulla, jag

vet ju att du älskar miss Li, så nu har vi våra roller

satta där tänker jag.

Och vi ska som sagt spela mängder med härlig morgon-

musik och om du gillar den musiken så finns det en

Spotifylista där vi har samlat alla låtar.

Så sök på vad är viktigt för dig i Spotify så kan du

fortsätta dina morgnar med denna härliga musik.

Vi tänker att vi ska vara din termos i gryningen och ni är

hjärtligt välkomna. Ni är också välkomna att vara med i

programmet, om ni vill så kan ni ringa in och hur gör man

det då? Jo vill du dela med dig av vad som är viktigt för

dig ring oss på 0707-131482.

Ni kan ju också såklart skriva i chatten här jämte

sändningen och skicka in sms på samma nummer som alltså är

0707-131482.

Nu så ska vi välkomna in våran första gäst och det är

Lisbeth Löpare Johansson som är samordnare för

omställningen till Nära vård på SKR.

God morgon, Lisbeth!

LISBETH: God morgon.

MADELEINE: Jag tänker att vi rivstartar med dagens fråga i fokus, vad är viktigt för dig?

LISBETH: Åh, för mig är min familj väldigt viktig.

Jag är också en ganska rastlös person, så för mig är

det viktigt att få vara aktiv.

Och sen när jag tänkte också på den här frågan så tänker

jag att för mig är det också viktigt att få vara med och

bidra tillsammans med andra till någonting som är större

än just min familj och mitt liv.

MADELEINE: Tack, jag tror att det är många som kan känna igen sig

i den beskrivningen av vad som är viktigt för dem.

Varför är då den här dagen viktig för SKR?

Varför uppmärksammar vi Vad är viktigt för dig-dagen?

LISBETH: Det personcentrerade förhållningssättet och den

personcentrerade vården och omsorgen är grundplattan för

hela omställningen till Nära vård.

Och då behöver vi ju förstå vad som är viktigt för den vi möter.

Att förstå behovet och därför så är det ju så viktigt att

få uppmärksamma den här dagen.

Det är också en dag som är internationell, så att få

uppmärksamma och vara en del i den rörelsen är viktigt.

MADELEINE: Vad upplever du har hänt sen Vad är viktigt för dig dagen

2020 då vi också hade en sändning, men på lite

annorlunda sätt. Har det hänt någonting?

Upplever någon förändring, någon rörelse?

LISBETH: Ja, det gör jag.

Det har varit väldigt speciellt år och

mig är ju Nära vård väldigt mycket också ett sätt att

driva vad är viktigt för dig frågan? Och då tänker jag

att det var ju verkligen så att när vi satt här för ett

år sedan så var många orolig för att Nära vård och

engagemanget kanske skulle avstanna mitt under pandemin.

Men vi ser en jättestor rörelse och jag är så glad

att se det stora engagemanget som finns för den här

omställningen. Och jag tror också att året har inneburit att vi är fler

som funderar på hur viktiga vi är för varandra.

MADELEINE: Ja, men precis. Du säger det har hänt mycket och hur får

vad är viktigt för dig frågan plats i Nära vård-

omställningen alla dagar då?

LISBETH: Som jag sa Nära vård handlar ju väldigt mycket om att möta

personens behov på nya sätt och då måste vi förstå

behovet. Och kärnan i att göra den här omställningen är ju inte en

organisationsförändring som kommer uppifrån.

Det är ju mycket ett sätt, som börjar i våra förhållningssätt.

Och då är ju den här frågan och personcentrering

grundläggande för hela omställningen.

Och vi kan göra det på många sätt.

Vi gör det genom att driva ledarskapsfrågor, genom att ta den här frågan med oss när vi förändrar tjänster.

Men det fina med den tycker jag ändå är att den behöver

inte vänta. Det är inte någonting vi ska vänta på

först ska bli klart och det är inte någon annans ansvar.

Vi kan alla ta ett ansvar. Så jag tänker att den får plats

genom att vi alla varje dag försöker ha det här

förhållningssättet i fokus.

Och det är inte att vänta till någon annan dag utan det är idag.

MADELEINE: Det kommer inifrån alla helt enkelt.

LISBETH: Precis.

MADELEINE: Du, du har ju ett favoritcitat eller hela Nära

vård känns som att vi har ett favoritcitat av en tysk

filosof. Som är att "hälsa är att i glädje vara upptagen med sina livsuppgifter". Hur kan vi belysa det mer och driva på den förändringen av kulturfokus och perspektiv? Hur kan vi liksom accelerera det?

LISBETH: Ja ja, men dels tänker jag mig, varför är det ett favoritcitat? Så tänker jag

att just den belyser så bra att hälsa är så mycket mer än

att vara fri från sjukdom och sen tycker jag det här med

livsuppgifter. Vi måste ju intressera oss för den andra för att

förstå vad just den personens livsuppgift är just nu.

För det varierar ju säkert också eller gör ju

under livet. Och då tänker jag att vi behöver prata, prata, prata

precis som vi gör nu om det här vad det innebär.

Men vi behöver också göra, göra och göra. För när man gör så kommer man ju

också att se förändringen

och så tror jag vi måste berätta och berätta och

berätta om det här och är det en enda konkret sak som jag

skulle vilja säga är jätteviktig för att ändra det där

kulturen och fokuset så är det att vi samskapar

tillsammans med patienter och brukare och närstående.

Det tror jag det allra viktigaste för att vi

verkligen ska få till den här kulturen och den här förändringen.

MADELEINE: Ja på tal om samskapande och att få med

olika perspektiv så har vi faktiskt en på tråden nu.

JOHAN: Hallå, hallå, godmorgon.

MADELEINE: Godmorgon Johan. Ja men vi har ju en fråga till dig såklart, vad

är viktigt för dig?

JOHAN: Men viktigt kommer ju alltid, i första rummet är ju familjen barn och happy

wife, happy life, på något sätt så är det ju.

MADELEINE: Så är det ju, du kör på samma spår som Lisbeth.

Hon inledde också med det här att det är familjen och att

den mår bra. Har du något mer liksom om ut då går lite mer

in till dig själv som du gör för att du ska må bra.

JOHAN:

Ja men, jag har ju i några

situationer hamnat i, alltså jobbsituationen när

man inte är helt tillfreds så förstår man inte riktigt det utan

vardagen snurrar på ett konstigt sätt, liksom om

man ja, kanske har lite svårt att se till sig själv och

till sitt eget välmående alla gånger liksom, utan fokus på

att alla andra runt omkring ska vara nöjda och allting

ska flyta som det ska. Men så till slut så hamnar man i ett läge där

man känner att ja, men det här är ju det här

kommer inte funka i längden, liksom.

Jag kan inte snurra runt och vara någon annans

välmående utan mitt eget och

det har jag nog kommit underfund med.

Under åren, liksom vad som är viktigt för mig och

vad som är. Var man ska lägga sin fokus i vardagen nu i

arbetslivet också. För att må bra liksom.

MADELEINE: Ja, den där säkerhetsgenomgången på flyg
innan flygstart, den har någonting egentligen.

Man ska sätta på masken på sig själv innan man hjälper
andra.

JOHAN: Ja, men lite så är det faktiskt och det är
ihopkopplat också med att familjen i förlängningen ska må
bra för att är man inte där själv och harmoniskt så
kommer det att märkas och avspeglas på allt annat runt
omkring också såklart.

MADELEINE: Tack så jättemycket Johan, för att du delade med dig.
Om du också vill ringa in så kan du göra det så här. Vill
du dela med dig av vad som är viktigt för dig, ring oss på
0707-131482.
Familjen, där kom den igen.

Jag tror det kommer vara ett genomgående tema, vad tror ni?

GUSTAF: Känns så va?

ULLA: Absolut.

MADELEINE: Och det är väl också som du sa Lisbeth att det vi kanske har blivit ännu tydligare nu under den här pandemin att dom vi har nära oss är så otroligt viktiga.

Hur känner ni i åren snart känns det som har varit?

GUSTAF: Jag tänker ju också det här, liksom att när man har barn och så har man föräldrar som ju då vill träffa sina barnbarn och så har det blivit så tydligt nu. Vad viktigt det här är och med fysisk kontakt och såna saker nu när man liksom inte har kunnat göra det tänker jag, så det är väl kanske något av det positiva med det här att man får med sig det liksom att ta nu hand om de nära och kära när ni kan

träffas.

MADELEINE: Det blir en livslång påminnelse om kommer ihåg

Året vi inte kunde kramas. Passa på.

Hörni, vi ska gå vidare och måste tacka dig Lisbeth så

jättemycket för att du var med oss denna morgon.

Vem vet du kanske hoppar in sen i slutet och du kanske

ringer in och vill säga någonting där i slutet.

LISBETH: Stort lycka till tack så mycket för att jag fick vara

med och vad härligt. Ha en bra fortsatt morgon.

MADELEINE: Ha det gott hej då!

Och ring gärna in och sms:a, skriv i chatten.

Så hörs vi där.

Du lyssnar på Godmorgon med Nära vård.

Vad är viktigt för dig?

-musik

Vill du dela med dig av vad som är viktigt för dig ring
oss på 0707-131482.

MADELEINE: Nu säger vi godmorgon till Isak Sandell från Tilia som
har visionen alla unga ska veta vad psykisk ohälsa är
och hur en får stöd. Välkommen, Isak.

ISAK: Tack så jättemycket. Kul att vara här.

GUSTAF: Hej Isak, vi kan väl börja den här frågan vad, vad är
viktigt för dig?

ISAK: Det är en väldigt bra fråga.
En väldigt bred fråga. För mig personligen,
jag tycker så här familj och vänner är väldigt viktigt
för mig och sen är det också viktigt för mig att man får
hjälpa till, att kunna bidra mer till andra omkring mig också.
Väldigt viktigt.

GUSTAF: Det har ju kommit en ny rapport nu om Nära vård
där era medlemmar är med och i den rapporten så har de ju

berättat vad för stöd som är viktigt att få när man mår

dåligt. Kan du berätta lite mer om vad som är viktigt för

dem.

ISAK:

Absolut självklart.

Resultatet eller rapporten har varit indelad i 3 delar skulle man

kunna säga. Dels innan vård och där är det många trycker på.

Att där är kunskap som är en av de viktigaste sakerna.

Många unga saknar kunskapen vad psykisk hälsa är och

ohälsa. Och det är ett väldigt stort problem, så informationsbrist

och där jobba mer förebyggande och

hälsofrämjande och det har Tilia, vi har jobbat mycket

mera, bland annat om att få in psykisk hälsa på

läroplanen i skolan. Exempelvis togs upp rapporterna,

man har ju så här check-ups med skolsköterskan i skolan

om den fysiska och somatiska hälsan, men även den

psykiska hälsan och det borde vara liknande check-ups i skolan var en av punkterna. Sen vidare, så är det ofta det som kommer upp är de basala behoven att bli lyssnad sedd och bekräftad som är väldigt viktigt. Och som är ja det är olika, det är olika där hur folk känner.

GUSTAF: För den här rapporten lyfter också problematiken med att alltså vården alltför ofta på beslutsfattande nivå styrs av vuxnas uppfattning om vad unga behöver och där unga kanske inte får äga tolkningsföreträde. Hur kan vi komma ifrån det så att unga känner att de blir samskapande i det samhällstjänster som berör dem?

ISAK: Ja, det är ju också en väldigt bred fråga, men ofta så, vi i Tilia har tidigare fått vara med i en sån här utredning flera gånger och hjälpa till och oftast kommer vi in och få ge förslag på eller ge våra åsikter på färdiga förslag. Och det är väl där liksom det blir lite snett på något sätt. Det skulle vara bra om man får vi som unga får med från

början, att lägga fram vad vi tycker är viktigt.

Det var våra förslag är som sedan beslutsfattare kanske

kan ta ställning till efteråt. Jag var ju också en rapport som Tilia för något år

sedan. Ungas ställning i samhället.

Det skedde i den ordningen där vi unga fick lägga fram

vad vi tycker är viktigt och sen tog beslutsfattarna det

som förslag och gav förslag till oss tillbaka så ofta är

lite omvänt, skulle jag tycka. Att vi får komma in och titta till vad.

Vad tycker ni om det här när det gäller nästan är klart.

MADELEINE: Vad hände med dom besluten?

Eller det ni lade fram?

ISAK: Ungas ställning i samhället?

MADELEINE: Har ni följt upp det och sett de har tagit det vidare liksom?

ISAK: Precis, nu var det något år sedan och jag jobbar inte heltid på Tilia så har inte

helt full koll. Men jag har haft uppföljningsmöten någon gång.

Några andra har haft uppföljnings debatt också om det.

GUSTAF: Men jag tänker så här, hur skulle man om vi ska skicka med någonting ut till de olika, om vi tänker, i skolor och andra ställen där det finns unga människor, hur ska de göra för att kunna fånga upp de här behoven som finns? Alltså hur skulle man kunna göra? Finns det något liksom enkelt tips att skicka med? Det kanske är en svår fråga så där bara på volley. Man har ju alltså det finns ju såna här elevrådsverksamheter och såna här saker skulle man kanske kunna?

ISAK: Absolut.

En sak så här, man måste få förtroende, förtroende för dem man ska prata med och där är ett sätt. Elevhälsan är oftast lite undanlagt till skolan i ett hörn, att då kanske elever ska jobba mer liksom aktivt ute i skolan visas upp eller synas för att då skapa förtroende, bygga upp det mot eleverna, vilket kan

hjälpa till att då lär man också känna dem och

se vad som är vad som händer i deras

liv och ja att man kanske vågar prata med den, sen.

MADELEINE: Vara där eleverna är helt enkelt.

ISAK: Lite så man ser på skolvärlden, så.

MADELEINE: Jag tycker ni beskriver det så

bra. Jag känner också igen det från när jag gick i

skolan, så här skolkuratorn finns när liksom månen står i

linje med mars och Venus samtidigt, liksom fast bara

varannan gång på liksom. Det var väldigt låg tillgänglighet.

Vi ska faktiskt välkomna in Malin.

Malin Konde från Region Uppsala.

Är du med oss? Godmorgon Malin!

Bra, vi pratar här om att det ibland är så, eller

oftast är det så att vuxna tar tolkningsföreträdet över vad unga behöver.

Hur arbetar ni i region Uppsala med att vända på den
steken för att få fram behoven från början?

MALIN: Ja, vi jobbar en hel del med alltså vi har olika grupper
kan jag säga. Så dels har vi referensgrupper i vårt omställningsarbete
av vården där vi ställer frågan till dom, alltså
djupdyker i exempelvis då samskapande och frågar, vad är
viktigt för er i det här? Och så tar vi med oss det i våran
utveckling då av vården.

Ja, sen har vi också andra grupperingar, jag
jobbar ju mot region Uppsalas förvaltningar, alltså då vård
förvaltningar och där har vi också en grupp
som vi kallar för personcentreringsgruppen där
vi tar in representanter som får vara med och liksom tycka
till kring hur vi ska få jobba med just
personcentrerad vård i region Uppsala, bland annat.

MADELEINE: Vad är det mest spännande du har fått med dig därifrån?

MALIN: Ja, men det är nog alltså jag försöker alltid hålla kvar verksamhetsperspektivet och det som jag tycker är så spännande det är att jag liksom får hela tiden en direktlänk ute i verksamheten och får återkoppling ifrån de som jobbar väldigt nära verksamheten och är nära patienterna också vad de tycker är viktigt och som ett exempel så har vi nu i på lasarettet i Enköping jobbat med frågor inför ditt besök.

Där patienten får tänka till innan vad den tycker är viktigt inför ett besök och så förbereda vården på vad som är det viktigaste och då får jag en direkt mejl ifrån en fysioterapeut som säger att helt plötsligt så får jag en annan bild av patienten än att bara läsa i journalen.

MADELEINE: Det där låter ju jättebra. Det där tror jag också personligen på att ha mer förberedda möten för att öka kvaliteten.

Tack så jättemycket Malin för att du var med och berättade.

MALIN: Ja tack så mycket Madeleine ha en fin dag.

MADELEINE: Ha det gott! Isak, vad tänker du om det här med referensgrupp?

ISAK: Men det är absolut bra att ha referensgrupper och vi i Tilia har ju ställt upp en del i referensgrupper och ställer gärna upp i referensgrupper. Och vi är vana vid det, vi har ju våra metoder som när man där vi har unga experter som är och få tycka till och hjälpa med våra åsikter och nu i covid har ju också på gott och ont liksom vi haft mer på distans över zoom och liknande och det som är bra är att man kan få en bredare målgrupp. Man kan ju få in unga från hela Sverige, annars brukar ofta bli väldigt Stockholm centrerad eller väldigt Göteborg centrerat. Men nu har vi fått in en ganska bred grupp från hela Sverige, vilket blir mer representativt också.

MADELEINE: Det är en jättepositiv utveckling att vi kan få mer fler röster. Tack så jättemycket Isak och tack för att också nu lärde

oss om att vi kan kontakta dig och er i Tilia när vi

behöver unga experter på psykisk ohälsa. Tack så jättemycket för att du var med Isak.

Du lyssnar på Godmorgon med Nära vård.

Vad är viktigt för dig?

-Musik-

Vill du dela med dig av vad som är viktigt för dig ring

oss på 0707-131482.

MADELEINE: Vi får in flera tankar och vi vill gärna ha fler som

berättar om vad som är viktigt för dig.

Så skicka gärna in. Det har Gunilla gjort.

Hon har smsat här och skrivit: för mig är det viktigt att jag har kontinuitet i

Mina vårdkontakter, att vi känner varandra, att de ser när det

inte är bra och något måste göras snabbt. Det ger trygghet.

Tack Gunilla för att du delar med dig och vill du göra det

också så kan du ringa in sms:a, skriva i chatten och hur

hur sms:ar man och ringer? Jo vill du dela med dig av vad

som är viktigt för dig ring oss på 0707-

131482. Alltså 0707-131482 där

hörs vi och du får jättegärna komma med och berätta.

Nu välkomnar vi in Hasse Sandberg från Stroke

riksförbundet och Anders Gustafsson från Riksförbundet

Hjärt-lung och funktions rätt Sverige. Godmorgon på er!

ULLA: Ja godmorgon, det är jag som tänkte ställa några frågor

till er och jag undrar, vad är det som är viktigt för er.

Anders, kan inte du berätta det, vad som är viktigt för dig?

ANDERS: För organisationen, inte det personliga planet som de andra tog upp, men

för mig eller för vår organisation hjärt och lung är

personcentrerad vård på riktigt med en fast

läkarkontakt, vårdkontakt det är det viktigaste vi har inom

hjärt och lung. Det finns ju en tendens på att det är samhället här, att det

kanske inte blir så här i verkligheten. Det finns ju tendenser på att det inte kommer att bli som Anna Nergårdh har tänkt sig, men som sagt personcentrerade vård på riktigt med en fast läkarkontakt.

ULLA: På riktigt tack Anders. Hasse, vad säger du? Vad är viktigt för dig?

HASSE: Viktigt för mig, jag får väl säga som alla andra familjen. Men även hälsan under den här pandemin som vi har gått igenom så har det blivit allt viktigare och allt det andra runt omkring har blivit mindre viktigt. När det gäller personcentrerad vård för Stroke Riksförbundet så handlar det också om ja, på riktigt men även att man inte tränger undan, den starka patienten tränger undan den svaga patienten i vårdkön som nu uppenbarade sig efter pandemin så att ja, det finns ju de som inte har möjlighet att uttrycka sina behov, särskilt efter en stroke till exempel.

ULLA: Ja, så är det ju. Hasse jag blir nyfiken på hur ni i Stroke Riksförbundet

stöttar medlemmar så att dom kan göra vad som är viktigt

för dom?

HASSE: Ja i vanliga fall när vi kan träffas så är ju en viktig sak som man jobbar med i föreningen det är ju att träffas och bryta stigma efter en stroke. Man har gått från ett vanligt liv till att ha ett annorlunda liv och då behöver man hjälp och tillsammans så kan man bryta stigma, man träffas och har mycket sociala aktiviteter tillsammans.

Det är en viktig sak och sedan lära sig mycket mer om

Den situation man har.

ULLA: Ja, det är ju otroligt viktigt. Anders, vad säger du och samma fråga? Vad gör ni i riksförbundet HjärtLung för att stötta medlemmar?

ANDERS: Riksförbundet HjärtLung har varit väldigt aktiva på sociala medier. Vi har med telefonia. Man kan alltså gå in på nätet och sen kan man prata med någon som bor i Åsele och någon i Hässleholm och telefonia. Sen har de haft mycket gymnastik alltså varje

dag lägger de ut ett nytt på någon 5-10 minuter gymnastik

och så kan man ju liksom plussa på det här så att det

har varit väldigt viktigt att den här telefonfikan och

för medlemmar att kunna prata med olika och sen gymnastiken som en stor del

av vår verksamhet överhuvudtaget.

ULLA: Ville du lägga till någonting Hasse där?

HASSE: Ja alltså under pandemin, så har vi ju gått över ganska mycket till

digitala saker, alltså digital information, haft digitala ja fikor också, men även informationsträffar med ett särskilt ämne som har varit ganska välbesökt.

Men det är många som lever i ett digitalt utanförskap och

det är ett problem. Men de som har varit digitalt innanförskap har ju varit

hjärtligt välkomna och deltagit.

ULLA: Det hörs att ni är väldigt aktiva i era organisationer, väldigt spännande att lyssna på.

MADELEINE: Ja tack så jättemycket för att ni var med och delar med

er och fortsätt med ert viktiga arbete. Vi på SKR är så glada att få samarbeta

med er i olika sammanhang.

Du lyssnar på Godmorgon med Nära vård.

Vad är viktigt för dig.

MADELEINE: Välkommen och godmorgon, säger vi till Jenny Lindroth

som är verksamhetschef på Situation Stockholm.

JENNY: God morgon!

GUSTAF: Jo Jenny vi ställer samma fråga till dig som jag ställt

till de andra gästerna tidigare, vad? Är viktigt

för dig?

JENNY: Oj, det är en stor fråga.

Men utifrån mitt uppdrag på situation Stockholm så är det ju just

nu viktigt att alla vi är personalen och våra säljare

får vaccin så snabbt som möjligt så att det kan återgå

till det normala. Det är högst på priolistan just nu.

Sen är det ju jättemycket saker som är viktigt för mig.

GUSTAF: Men, men du när ni ger ju ut en tidning 11 gånger om året för och synliggöra hemlösas situation. Men är också social verksamhet har lust att berätta lite mer om den.

JENNY: Alltså tidningen ger vi ut 11 gånger per år för att synliggöra situationen, men den fungerar ju också främst som ett verktyg för sysselsättning för alla säljarna som säljer den så den synliggör ju deras existens genom det faktum att de står och säljer en tidning utifrån den situation de befinner sig i. Sen skriver vi ju om ämnen som tar avstamp i den situationen som dom befinner sig i, men jämte tidningen så har vi en social verksamhet som startade 2001 som ett komplement till tidningen där ambitionen och syftet är att tillhandahålla verktyg som inte bara har med sysselsättningen att göra, det vill säga möjligheten att tjäna egna pengar för en grupp som står möjligtvis allra längst bort från

arbetsmarknaden och den startade med den ambitionen

och sen har ju den utvecklats under ja, det är 20 år sedan den startade,

tidningen startade -95 och så där så att i den sociala verksamheten så

hjälp och stöttar vi säljarna och deras väldigt

olika väg tillbaka till samhället eller in i

samhället. En del har ju kanske inte varit etablerade så att vi

driver ett säljarcafé. Vi stöttar dem med råd och individuellt stöd i

kontakt med myndigheter, sjukvård. Vi har datorer, vi har arbetsträning.

Vi ser till att man kanske får juridisk rådgivning om man behöver. Vi

tillhandahåller till exempel en sån här enkel grej som att man kan bara få sin

post till oss och det låter kanske futtigt.

Men om man inte har någonstans att bo och inte

är skriven någonstans så förlorar man ju rätt viktig

fundamental del av att kunna påverka.

Om man inte får sitt röstkort någonstans så kan

man inte rösta. Så att vi har ja, det är ju nästan hundra,
ja, jag vet inte exakt hur många det är i dagsläget.

Vi har precis bytt lokal. Det har varit lite struligt med eftersändning av allas
post, men vi har mellan 50, 80 säljare som får sin post till oss.

Ja, så det är väldigt kortfattat om vad vi gör.

GUSTAF: Men du nämner ju lite grann där, men om man liksom
stannar kvar lite där. Vad är det som är viktigt för de människorna ni möter och
organiserar i Situation Stockholm?

JENNY: Det är ju väldigt individuellt från säljare
till säljare. Det här är ju en grupp människor som har det
gemensamt att de är utan ett stadigvarig, alltså ett
boende och det är ju en grupp där problematiken
där den enas problematik och historia inte lik den andra
så att de bäst på den frågan svarar ju våra säljare själva
och det försöker vi lyfta fram väldigt mycket genom att
låta, dels genom tidningen att låta tidningen fungera som ett

verktyg där dom själva gör sin röst hörd.

De skriver ju också i tidningen. Men en del tänker ju kortsiktigt att klara sig för

dagen och att då är det ju viktigt att ta sig igenom

dagen så smärtfritt som möjligt. Andra för andra är det ju viktigt, som liksom

ett litet svar på frågan som kanske visar hur komplext det

är. En del har ju ett mål att det är viktigt att

klara sig för dagen. Andra tänker ju långsiktigt att det är viktigt

att försöka ta sig från en situation som är väldigt svår.

Så att det är extremt svår fråga att svara på så där.

Men sen så kan jag säga att det vi ser på Situation

Stockholm med dem vi möter. Det är ju ofta en väldigt positiv del. När jag

berättar att jag jobbar på Situation Stockholm så är så

reagerar många så här nej, men åh, men vad fint ungefär och liksom lite

så här tycka synd om-attityd och jag träffar ju starka

människor. Människor som faktiskt har gjort ett aktivt val att

vilja göra någonting åt sin situation så att det är ju liksom power i vårt kafé.

Det är starka individer som har kraft och då spelar ingen

roll om de kommer till oss för att sälja två tidningar

eller om de är strukturerade, så att det är en

positiv, nu har det varit speciellt

det här är coronaåret, men det är starka människor, de

flesta.

MADELEINE: Tack, jag tror det är sån viktig påminnelse till alla

att inte se på det med den här välgörenhetsblicken utan mer det här det

här är också människor, alla vi är människor med lika värde. Och nu så vill jag

påminna er om att ringa in och berätta om vad som är

viktigt för dig eller sms:a eller chatta och det gör du

så här: Vill du dela med dig av vad som är viktigt för dig

ring oss på 0707-131482.

Och en som har ringt in är Susanne Ask.

Välkommen hit till Godmorgon med Nära vård.

SUSANNE: Tack så mycket och godmorgon alla.

Du jobbar som verksamhetsutvecklare i

region Kronoberg. Hur uppmärksammar ni Vad är viktigt för dig dagen?

SUSANNE: Ja, det vågar jag knappt svara på för hela organisationen.

Däremot så kan vi blicka tillbaka kring hur vi har jobbat med måltider och vad

som är viktigt på frågan vad som är viktigt för dig?

MADELEINE: Ja, berätta.

SUSANNE: Ja jo, vi började med som en pilot 2017 där

vi ställde frågan till våra patienter, vad är viktigt för

dig när det gäller måltider på sjukhus och bakgrunden

till detta var ju då att mat och måltider är ju en viktig

del av livet hela livet. Både när man är hemma och i sitt vanliga liv, men

också när man är på sjukhus och på sjukhus är

det en viktig del av både välbefinnande omvårdnad,

behandling och det kan ju också vara ett bra nutritionsstatus att man faktiskt får

i sig tillräckligt med mat och vätska är ju också en
förutsättning både för behandling men också kopplat
till prevention, rehabilitering och att liksom att återfå sin hälsa. Så då ställde vi
frågan vad som var viktigt och det man säger det är ju ja att maten
är god, det lyfter alla, men sen kommer det här att man
vill ju att maten ska vara hälsosam, att man kan få
grönsaker och det spelar ingen roll egentligen vilken
vårdavdelning eller som vilka patienter. Man vill att personalen ska ha kunskap
om vad som är bra mat för mig.
Det tycker man är viktig och man vill få vara delaktig man
vill kunna se menyn också viktiga delar.
För ett år sedan, då gjorde vi också dom här frågeställningarna inom
rättspsykiatri där man har haft ett stort
utvecklingsarbete och svaren är i stort sett likartade.
Där lyfter man ju också mycket det här med måltids-
miljön, att det ska vara rent och fint och fräscht.

Och sen har vi ställt upp det här och tittat på liksom i

vilken grad upplever vi det här då?

Eller vilken grad upplever patienterna, att vi når dom här

målen och man kan säga att dom flesta är ju ganska nöjda, men det

är ju dom där 20–25 procenten som tycker att

personalen, det här det stämmer inte för mig. Och att man tycker kanske 20–25

procent, men jag får inte det som är rätt för mig eller jag tycker inte

att jag får vara delaktig och ska man liksom skapa en god

och jämlik vård så behöver man ju se, vilka patienter är det vi missar och hur

kan vi liksom jobba vidare för att nå dom?

För det är viktiga frågor för oss.

MADELEINE: Ja tack så jättemycket och jag tänker att det är det

kanske är extra viktigt också att det är god mat om man

inte mår toppen, det vet en ju själv när en är sjuk då

då äter en inte vad som helst liksom. Även om det bara är en förkylning.

SUSANNE: Och där lyfter också våra patienter att om jag inte kan äta det som serveras vill jag bli erbjuden någonting annat.

Det är liksom på topp 5 och det är viktigt att ha med efter det där och jag tänker att vi som jobbar i hälso- och sjukvården.

Det finns väldigt mycket styrning kring vad alltså ekologisk mat och dom här delarna, men det finns i princip ingen styrning kring kvalitetsaspekten på mat och liksom utifrån ett hälso- och sjukvårdsperspektiv.

Så det behöver man skicka med till alla regioner att man behöver utveckla.

MADELEINE: Det här med att jobba med maten, det är också viktig.

SUSANNE: Och har man patienter som vårdas en längre tid till exempel i psykiatri och rätts-psykiatri så blir den här frågan, vad är viktigt för dig? Den blir ju på något sätt någonting som man kan använda som stöd för att utveckla liksom arbetet på sin egen avdelning också.

Så att för oss hade varit väldigt värdefullt att kunna

ställa den här frågan och att följa upp den.

MADELEINE: Tack så jättemycket och alla andra regioner som lyssnar.

Ni kan ju också ta kontakt då med Region Kronoberg om ni

behöver mer inspiration om hur man kan jobba med detta

på ett strukturerat sätt. Tack så jättemycket Susanne.

Jenny hur jobbar ni med, vad är era tankar om mat i

Situation Stockholm? Jag tänker att det också kan vara

en central fråga för dom ni organiserar.

JENNY: Förlåt vad, vad sa du? Hur vi jobbar, hur vi organiserar oss generellt?

MADELEINE: Nej, men jag just den här matfrågan tänkte jag, att binda ihop den matfrågan?

JENNY: Ja, alltså, vi är ju inget alltså, vi delar ju inte ut någon mat hos oss.

Vi är ju liksom inte en institution på det sättet,

utan vi har ett café där vi serverar frukost och kaffe

och det får man gratis. Hela vår lokal ska liksom andas arbetsplats och

inte härbärge. Eller att man, det är det är andra organisationer
mycket bättre på, att ge mat. Sen är det intressant det där med mat för att just
mat till gruppen hemlösa och så.

Det är inte riktigt det är brist på, som många tror ofta när det blir jul så tror
jag att de som får mest julmat av alla är just våra säljare och kanelbullar och
lussekatter. Så det är ju lite skillnad än om man är på någon
annan sorts institution. Så mat hand håller vi inte riktigt, men vi har hand-
håller en tidning så att man kan sälja den och få pengar
att köpa den maten man vill äta själv helt enkelt.

MADELEINE: Tack så jättemycket för att du säger det.

Ja, frukost. Jag känner själv att det kanske är dags för lite
påfyllning nu under en låt.

Det är ju faktiskt dagens viktigaste mål.

Tack så jättemycket Jenny för att du var med.

JENNY: Tack för att jag fick vara med, kul att höra er.